

SHUKRONALIK TUYG‘USI VA VATAN RAVNAQI

Gulbahor Xadiyeva DJumayevna

**Respublika Ma’naviyat va ma’rifat markazi Buxoro shahar bo‘linmasi
yetakchi mutaxassisi**

Annotatsiya

Shukronalik insonning ma’naviy kamoloti va jamiyatning barqaror taraqqiyotiga xizmat qiluvchi eng muhim axloqiy hamda ma’naviy qadriyatlardan biridir. U jamiyatda hamjihatlikni mustahkamlaydi, fuqarolik mas’uliyatini oshiradi va fuqarolarni Vatan ravnaqi yo‘lida faol ishtirok etishga undaydi. Globallashuv va jadal ijtimoiy o‘zgarishlar sharoitida shukronalik tuyg‘usini shakllantirish milliy o‘zlikni saqlash, birlikni mustahkamlash hamda mamlakatlarning ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanishini qo‘llab-quvvatlashda tobora muhim ahamiyat kasb etmoqda. Mazkur maqolada shukronalikning mas’uliyatli fuqarolikni shakllantirishdagi, ijtimoiy birdamlikni mustahkamlashdagi va Vatan ravnaqiga hissa qo‘shishdagi o‘rni tahlil qilinadi. Shuningdek, yosh avlod qalbida shukronalik tuyg‘usini qaror toptirishda ma’naviy tarbiya va milliy qadriyatlarning ahamiyati yoritiladi.

Kalit so‘zlar: shukronalik, Vatan ravnaqi, vatanparvarlik, ma’naviyat, fuqarolik mas’uliyati, milliy qadriyatlar, ijtimoiy birdamlik, yoshlar tarbiyasi, axloqiy kamolot.

Kirish

Insoniyat tarixida shukronalik eng yuksak fazilatlardan biri sifatida e’tirof etib kelingan. Faylasuflar, diniy ulamolar va pedagoglar uning axloqiy kamolotni shakllantirish hamda jamiyatda sog‘lom munosabatlarni qaror toptirishdagi ahamiyatini alohida ta’kidlaganlar. Shukronalik nafaqat insonning o‘ziga ko‘rsatilgan yaxshiliklarga nisbatan minnatdorlik hissini ifodalaydi, balki hayotning qadriga yetish, mavjud imkoniyatlarni anglash va ulardan oqilona foydalanish madaniyatini ham shakllantiradi. Ushbu fazilat insonni atrof-muhitni

qadrlashga, boshqalarga hurmat bilan munosabatda bo'lishga va jamiyat rivojiga munosib hissa qo'shishga undaydi.

Bugungi kunda mamlakatimizda amalga oshirilayotgan keng ko'lamli islohotlar, bunyodkorlik ishlari va yaratilayotgan imkoniyatlar fuqarolardan yuksak mas'uliyat, vatanparvarlik va shukronalik tuyg'ularini talab etmoqda. Aynan shukronalik hissi insonni tinchlik, osoyishtalik va farovon hayotning qadriga yetishga, Vatan ravnaqi yo'lida sidqidildan mehnat qilishga undovchi muhim ma'naviy omil hisoblanadi.

Millat taraqqiyoti nafaqat iqtisodiy ko'rsatkichlar va texnologik yutuqlarga, balki uning fuqarolariga xos bo'lgan axloqiy va ma'naviy fazilatlarga ham bog'liqdir. Shukronalik tuyg'usi ustuvor bo'lgan jamiyat odatda yanada jips, hamkorlikka moyil va turli sinovlarga bardoshli bo'ladi. O'zidan oldingi avlodlar mehnatini qadrlaydigan, mamlakat tomonidan yaratilgan imkoniyatlarni angelaydigan insonlar milliy taraqqiyotga xizmat qiluvchi bunyodkor faoliyatda faolroq ishtirok etadilar.

Ko'plab madaniyatlarda shukronalik vatanparvarlik bilan chambarchas bog'liq hisoblanadi. O'z yurtidagi tinchlik, barqarorlik, ta'lim olish imkoniyatlari va ijtimoiy ne'matlardan minnatdor bo'lgan fuqarolarda Vatan kelajagi uchun mas'uliyat hissi yanada kuchli shakllanadi. Bunday insonlar milliy merosni asrashga, davlat manfaatlarini himoya qilishga va jamiyat rivojiga hissa qo'shishga intiladilar.

Zamonaviy jamiyatlar ijtimoiy tarqoqlik, fuqarolik faolligining pasayishi hamda individualistik qarashlarning kuchayishi kabi qator muammolarga duch kelmoqda. Ana shunday sharoitda shukronalik ijtimoiy aloqalarni mustahkamlovchi va jamoaviy mas'uliyatni kuchaytiruvchi muhim omil sifatida namoyon bo'ladi. U insonlarga shaxsiy muvaffaqiyat ko'pincha ota-onalar, ustozlar, davlat institutlari va butun jamiyat tomonidan ko'rsatilgan yordam bilan bog'liq ekanligini eslatib turadi.

Shukronalik va Vatan ravnaqi o'rtasidagi bog'liqlikni ijtimoiy hayotning turli jabhalarida kuzatish mumkin. Avvalo, shukronalik jamiyatda hamjihatlik va totuvlikni mustahkamlaydi. Insonlar bir-birining hissasini qadrlagan sari nizolar kamayadi, hamkorlik va o'zaro hurmat kuchayadi. Bu esa iqtisodiy rivojlanish, innovatsiyalar va ijtimoiy barqarorlik uchun qulay muhit yaratadi. O'zaro hurmat va minnatdorlik hukm surgan jamiyatlar muammolarni samaraliroq hal qilish va umumiy maqsadlarga erishishda muvaffaqiyatliroq bo'ladilar.

Ikkinchidan, shukronalik fuqarolik faolligini rag'batlantiradi. O'z yurtida yaratilgan imkoniyatlarni qadrlaydigan fuqarolar ko'ngillilar harakati, jamoatchilik loyihalari, atrof-muhitni muhofaza qilish tashabbuslari hamda ta'lim dasturlarida faol ishtirok etadilar. Bunday faoliyatlar nafaqat mahalliy muammolarni hal etishga yordam beradi, balki fuqarolarning jamiyat va davlat oldidagi mas'uliyat hissini ham mustahkamlaydi.

Shukronalik tuyg'usi shakllangan jamiyat tinchlikni asrash, xilma-xillikni hurmat qilish va umumiy taraqqiyotni qo'llab-quvvatlashning ahamiyatini chuqur anglaydi. Bunday jamiyat milliy taraqqiyot faqat davlat organlari va muassasalarining vazifasi emasligini, balki har bir fuqaroning faol ishtirokiga ham bog'liq ekanligini tushunadi. Shukronalik orqali insonlar o'z Vatani bilan yanada mustahkam ma'naviy bog'liqlikni his etadilar va uning ravnaqi uchun munosib hissa qo'shishga intiladilar.

Xulosa

Shukronalik insonning shaxsiy kamoloti va milliy taraqqiyotida muhim o'rin tutuvchi kuchli ma'naviy qadriyatdir. U ijtimoiy birdamlikni mustahkamlaydi, fuqarolik mas'uliyatini oshiradi hamda fuqarolarda jamiyatga daxldorlik hissini shakllantiradi. Insonlarni o'z Vatanida yaratilgan imkoniyatlar, mavjud resurslar va ko'rsatilayotgan qo'llab-quvvatlashni qadrlashga undash orqali shukronalik ijtimoiy va iqtisodiy rivojlanishga xizmat qiluvchi bunyodkor faoliyatni rag'batlantiradi.

Vatan ravnaqi nafaqat moddiy resurslar va texnologik yutuqlarga, balki ma'naviy yetuk va ijtimoiy mas'uliyatli fuqarolarga ham bog'liqdir. Shukronalik insonlarda hurmat, hamdardlik, hamkorlik va vatanparvarlik kabi fazilatlarni rivojlantirish orqali ushbu sifatlarning shakllanishiga xizmat qiladi. Ta'lim muassasalari, oilalar va jamoat tashkilotlari faol fuqarolik pozitsiyasiga ega bo'lgan mas'uliyatli shaxslarni tarbiyalash uchun shukronalikni muhim qadriyat sifatida targ'ib qilishni davom ettirishlari lozim.

O'zaro bog'liqlik tobora kuchayib borayotgan bugungi dunyoda milliy o'zlikni saqlab qolish va ijtimoiy hamjihatlikni mustahkamlash muhim vazifalardan biri bo'lib qolmoqda. Shukronalik ana shu maqsadlarga erishishda, jamiyat barqarorligini ta'minlashda va Vatan ravnaqiga xizmat qiladigan ma'naviy muhitni shakllantirishda muhim omil bo'lib xizmat qiladi. Shu bois shukronalik tuyg'usini yosh avlod qalbiga singdirish va uni kundalik hayot mezoniga aylantirish har birimizning muhim vazifamizdir.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Emmons, R. A., & McCullough, M. E. (2004). The Psychology of Gratitude. Oxford University Press.
2. Peterson, C., & Seligman, M. E. P. (2004). Character Strengths and Virtues. Oxford University Press.
3. Putnam, R. D. (2000). Bowling Alone: The Collapse and Revival of American Community. Simon & Schuster.
4. Ryan, R. M., & Deci, E. L. (2020). Intrinsic and Extrinsic Motivation from a Self-Determination Theory Perspective. Academic Press.
5. Noddings, N. (2013). Caring: A Relational Approach to Ethics and Moral Education. University of California Press.
6. Seligman, M. E. P. (2011). Flourish. Free Press.
7. UNESCO. (2021). Reimagining Our Futures Together: A New Social Contract for Education. Paris: UNESCO.

8. United Nations. (2015). Transforming Our World: The 2030 Agenda for Sustainable Development. New York: United Nations.